

Üretim ve Eskişehir

Eskişehir, tarih boyunca önemli medeniyetlerin yerleşim ve ticaret merkezi olmuş; ülkemizde sanayinin de ilk kurulduğu ve geliştiği yerlerin başında gelmesiyle dikkat çekmiştir.

Eskişehir Organize Sanayi Bölgesi'nin kurulmasıyla Eskişehir'de planlı bir sanayileşmenin önü açılmıştır. Daha önceki yıllarda genel olarak un ve unlu ürünler ile kiremit, tuğla ve soba imalatı konusunda faal olan firmalar ağırlıktayken; Eskişehir Organize Sanayi Bölgesi'nin (OSB) devreye girmesiyle sanayileşme konusunda önemli adımlar atılmıştır.

1973 yılında başlayan bu adım ile Eskişehir, bugün Ekonomi Bakanlığı'nın verilerine göre ihracatı nitelik açısından en üst düzeyde olan illerden biridir. Sadece son 4 yılda Organize Sanayi Bölgesi'nde 124 yeni tesis hayata geçmiş; OSB alanı 32 milyon metrekare ile hizmet vermektedir. Sanayide istihdam ettiği kişi sayısı 45 binin üzerine çıkmış ve 2015 yılı ihracatı 2 milyar 200 milyon doları aşmıştır.

İleri teknoloji ve yüksek katma değer

Eskişehir, teknoloji ve yeni üretim olanaklarıyla Türkiye'nin ihracatı en parlak illeri arasında gösterilmektedir. Eskişehir sanayisine genel olarak baktığımızda bugün ESO'ya kayıtlı üye sayısı 600'ün üzerindedir. Bu kuruluşların 2015 yılı toplam ciroları 7,4 milyar dolardır.

Ülkemizin önemli sanayi merkezlerinden olan Eskişehir'deki sanayinin sektörel dağılımı incelendiğinde ise tek bir sektörün değil genelde yüksek katma değer yaratan ve ileri teknoloji içeren birçok sektörün gelişme gösterdiği görülmektedir. Bununla birlikte Eskişehir'de mevcut sanayi içinde makine imalat sanayi ön plandadır. 2015 yılında makine imalat sanayinden 984,4 milyon dolar ihracat gerçekleştirilmiştir. Bu rakam aynı zamanda Eskişehir toplam ihracatının yüzde 52'sini karşılamaktadır. Madencilik, taş ve toprağa dayalı imalat

sanayi ve gıda sanayi de Eskişehir'de sanayinin temel taşlarını oluşturmaktadır.

Eskişehir sanayisinin büyük bölümü OSB'de, ayrıca Muttalıp, Çukurhisar bölgeleri ile İnönü ilçesinde bulunmaktadır.

Eskişehir Arçelik, Türkiye Lokomotif ve Motor Sanayii A. Ş. (TÜLOMSAŞ), Türk Havacılık ve Uçak Sanayii A. Ş. (TUSAŞ), Kırka Bor İşletmeleri, Ford Otosan, Sarar, Eti Gıda Sanayi, Türkiye Şeker Fabrikası, Alp Havacılık gibi büyük çaplı üretim ve istihdam sağlayan işletmelere sahiptir.

Ar-Ge'de önemli adımlar atılıyor

Eskişehir, Araştırma-Geliştirme (AR-GE) konusunda da Türkiye'nin önde gelen sanayi illerinden biri olma özelliğine sahiptir. Türkiye'de Teknoloji Araştırma Parkı ismi altında kurulan ilk bölge olan Anadolu Teknoloji Araştırma Parkı (ATAP), Eskişehir

Eskişehir, ihracatı nitelik açısından en üst düzeyde olan illerdendir. 2015 ihracatı 2 milyar 200 milyon doları aşmıştır. Eskişehir'li sanayicilerin 2015 toplam ciroları 7,4 milyar dolardır

Eskişehir, özellikle magnezit, boraks, sepiolid madenleri ve mermer ocakları açısından zengin kaynaklara sahiptir

Sanayi Odası ve Anadolu Üniversitesi işbirliği ile hayata geçmiştir. Üniversite-sanayi işbirliğinin ülkemizdeki ilk örneklerinden sayılabilecek ATAP, 1991 yılında kurulmuştur ve 2004 yılında yeniden yapılandırılarak faaliyetine devam etmektedir. ATAP bünyesinde bugün 62 firma başarılı çalışmaları ile dünya çapında ödüller kazanırken 330 kişiyi de istihdam etmektedir. ATAP bünyesinde başvurusu yapılan ve tasdik edilmiş 23 patent bulunmaktadır.

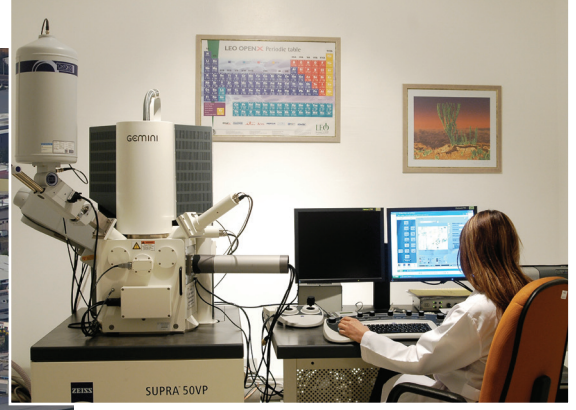
Eskişehir sahip olduğu Anadolu Üniversitesi ve Eskişehir Osmangazi Üniversitesi ile de beşeri sermayenin en yüksek olduğu illerin başında gelmektedir. Eskişehir, özellikle magnezit, boraks, sepiolid madenleri ve mermer ocakları açısından zengin kaynaklara sahiptir. Eskişehir'in en önemli zenginliklerinden

biri de "bor" madenidir. Nükleer sanayiinden uzay araçlarına, gübre sanayiinden ilaç sanayiine, kimya sanayiinden otomobil sanayiine kadar pek çok alanda kullanılan borun, bilimsel ve teknolojik gelişmelerle birlikte uygulama ve kullanım alanı da her geçen gün genişliyor.

Eskişehir' de lületaşı çıkartılan yerler ise: Sarısu, Yenişehir, Türkmentokat, Gökçeoğlu, Karaçay, Söğütçük, Sepetçi, Margı, Nemli, Kümbet, Yeniköy, Kepertepe, Karahöyük ve Başören'dir.

2023 Hedefleri

Eskişehir, Türkiye'nin önüne koyduğu 2023 projeksiyonunda kendi hedef ve stratejisini de bugünden be-

lirlemiştir. Eskişehir sanayisi 2023 yılında 25 milyar dolar ciro, 5 milyar dolar ihracat, 35 milyon metrekare OSB alanı ve 1500 AR-GE personeli hedeflerini belirlemiş ve bu hedeflere ulaşma noktasında kararlı bir şekilde yürümektedir.

Havacılıktan raylı sistemlere imza

Havacılık ve raylı sistemler sektörü ağırlıklı olarak ön plana çıkmaktadır. Havacılık sektörü, dış ticaret fazlası veren ve yüksek katma değer yaratan bir sektör olarak karışımımıza çıkarken; raylı sistemler sektörü bir kamu kuruluşu olan TULOMSAŞ etrafında şekillenmektedir. Havacılık ve raylı sistemler sektörlerinin, özellikle savunma sanayi, taşımacılık ve ulaşım açısından önümüzdeki yıllarda önemli bir atılım yapması beklenmektedir. Bu kapsamda Eskişehir'in Alpu ilçesinde raylı sistemler sektörüne yönelik bir mü-kemmeliyet merkezi kurulması planlanmaktadır. Bölgede faaliyet gösteren bazı firmaların (özellikle

Kümelenme çalışmaları örnek teşkil ediyor

Toplam sanayi işletmesi içerisinde % 0,8'lik bir orana sahip olan Eskişehir sanayi bakımından önde gelen iller arasında yer almaktadır.

İşletme sayısına göre gıda, makine-metal, madencilik ve taş ocaklığı öne çıkarken; istihdam sayısına göre metal, gıda, mineral ürünler, elektrikli teçhizat ve giyim en fazla istihdam sağlayan sektörler olarak dikkat çekmektedir.

Eskişehir'de tüzel kişilik kazanmış olan Eskişehir Bilecik Kütahya Seramik Kümelenmesi, Havacılık Kümelenmesi ve Raylı Sistemler Kümelenmesi mevcuttur. 2016 yılı sonlarında ise kümelenme çalışmalarına Madencilik Kümesi de eklenmiştir. BEBKA tarafından yapılan araştırmalar göstermektedir ki, Eskişehir'de beyaz eşya sektörüne yönelik kümelenme potansiyeli bulunmaktadır.

raylı sistemler alanında) önemli çalışmalarına imza attığı görülmektedir.

Eskişehir, önde gelen elektrikli makine ve teçhizat üretimi ana ve yan sanayisi ile birlikte ciddi bir katma değer ve istihdam kaynağı oluşturmaktadır. Özellikle beyaz eşya ana ve yan sanayinin sektörü önemli bir yoğunlaşma göstermektedir.

Öne çıkan sektörler şöyle

Eskişehir'de fırın ürünleri, kakao, çikolata ve ürünleri, gıda sanayinin önemli ihracat alanlarından biridir. Son yıllarda imalat sanayiine dayalı yapı malzemeleri ve makinelere yoğunlaşmıştır.

Eskişehir'de üretimi gerçekleştirilen bazı ürünler, Türkiye çapında önemli

Eskişehir'in Enleri

		İl Sırası
Ekonomi ve yaşam endeksi	127,36	4
Sosyal gelişmişlik puanı	155,08	1
Hane halkı refah puanı	129,16	7
Ekonomik gelişmişlik puanı	105,56	13
Kişisel mutluluk/memnuniyet puanı	97,31	32
100 bin kişiye düşen hastane yatak sayısı	442	7
1000 kişi başına mobil telefon sayısı	962	5
1000 kişi başına otomobil sayısı	157	5
Kişi başına imalat sanayi net satış geliri (TL)	18.716	11
Kişi başına brüt vergi tahakkuku (TL)	2.588	13
Kişi başı Ar-Ge harcaması (TL)	380,89	2
100 bin kişiye düşen doktor sayısı	200	9
1000 kişi başına düşen traktör sayısı	20	41
Kişi başına bitkisel üretim değeri (TL)	1.506	39
Ücretlilerin nüfusa oranı (%)	20,28	7
Memurların nüfusa oranı (%)	4,79	21
Kendi hesabına çalışanların nüfusa oranı (%)	2,96	62
Emeklilerin nüfusa oranı (%)	20,55	7
İstihdam oranı (%)	42,9	52
Ücretli çalışanların günlük kazançları (TL)	61,03	5

pazar payına sahip mamullerdir. Eskişehir ekonomisinde ve sanayiinde büyük yer tutmaktadırlar.

Uçak motoru, dizel lokomotif ve boraks

Buna göre uçak motoru ve dizel lokomotif imalatı ile boraks üretiminde Eskişehir, tüm Türkiye pazarının yüzde 100'ünü elinde bulundurmaktadır. Ay-

rıca dünyadaki bor yataklarının yüzde 60'ı da Eskişehir'de bulunmaktadır.

Eskişehir sanayii içinde beyaz eşya ana ve yan sanayii de önemli bir paya ve ağırlığa sahip bulunmaktadır.

Türkiye'deki buzdolabı üretiminin %60'ı ve soğutucu kompresörleri üretiminin %95'i Eskişehir'deki tesislerde gerçekleştirilmektedir.

